

tím také neustanovily sebe za dědice, nýbrž uznaly zákonné dědické právo i descendentů i své navzájem. Smluvní strany projeví tímto ustanovením souhlasnou vůli, že nemá mezi nimi v případě tom platiti jako dědický titul dědická smlouva a vzájemná závěť, nýbrž jen zákon. Tím vyslovily však smluvní strany také, že v případě potomstva není žádný z manželů omezen ve volném opatření o svém majetku pro případ smrti, pokud tomu ovšem nebrání zákon v §§ 762 a 765 obč. zák. Vzhledem k tomu byl i zůstavitel oprávněn, ano potomstvo tu bylo, zříditi poslední vůli, již učinil opatření o svém majetku a již učinil odkaz ve prospěch žalující strany, neboť ustanovení notářského spisu, jehož se dovolávají žalované, mu v tom nebránilo. Tím padla jediná námitka, již vznesly žalované proti platnosti poslední vůle, o níž opřela žalující strana zažalovaný nárok. Nebyly-li jinak ani po formální stránce vzneseny námitky proti platnosti tohoto pořízení, jest tím i předurčující otázka, zda jest poslední vůle zůstavitelova platná, rozřešena ve prospěch žalující strany. Jest proto považovati poslední pořízení, pokud jím odkázal zůstavitel žalující straně odkaz, za platné proti žalovaným.

Čís. 11119.

K dolovým polím lze zříditi služebnost rubání uhlí.

(Rozh. ze dne 30. října 1931, Rv I 1214/30.)

Žalobce domáhal se na žalované firmě, by byla uznána povinnou podepsati směnnou smlouvu, podle níž by bylo lze vložiti pro žalobce vlastnické právo k nemovitosti a pro žalovanou vlastnické právo k hnědohuhelnému dolovému poli Josefi za současného vkladu služebnosti těžení uhlí pro žalobce k části hnědohuhelného dolového pole. O b a n i ž š í s o u d y uznaly podle žaloby, o d v o l a c í s o u d uvedl v otázce, o niž tu jde, v d ů v o d e c h: Není oprávněná výtká, že nelze zříditi služebnost na těžení uhlí. Že jest tím rozuměti služebnost záležející v oprávnění žalující strany těžiti v označené prostora uhlí obvyklým hornickým způsobem, není pochybnosti. Jest ovšem pravda, že tuto služebnost nelze podřaditi pod t. zv. horní služebnost podle §§ 191 a 192 horního zákona. Avšak jde o služebnost podle občanského zákona, její obsah jest obdobný obsahu služebnosti uvedené příkladmo v § 477 obč. zák. pod čís. 6, kde se za služebnost pozemkovou označuje právo kámen lámati, písek kopati a vápno páli. Ač se v § 477 obč. zák. uvádějí služebnosti pozemkové, t. j. služebnosti zřízené ve prospěch určitého pozemku, což v souzeném případě ujednáno nebylo, může obsah takové služebnosti tvořiti i obsah služebnosti osobní (§ 479 obč. zák.). Není zákonné překážky, by služebnosti podle občanského zákona nevázly na dolové míře, jež jest podle § 109 hor. zák. nemovitou věcí a předmětem zápisu do knih pozemkových, může tedy býti předmětem práv, jež jsou možná k jiným nemovitostem, tedy i služebnosti. Proč by služebnost ujednaného obsahu nemohla býti předmětem knihovního zápisu, nelze

seznati, an § 9 knih. zák. výslovně stanoví, že do knih pozemkových mohou býti zapsána věcná práva a služebnost jest věcným právem. Služebnost osobní nevyžaduje, by důlní majetek stran spolu hraničil. Ostatně tvrzení, že horní majetek stran spolu nehraničí, nebylo předneseno před soudem první stolice a nemůže proto v řízení odvolacím na ně býti vzat zřetel (§ 482 c. ř. s.). Zřízení služebnosti není ani nemožné proto, že by to bylo obcházením zákazu dělení důlních měr podle §§ 115 a 116 hor. zák. Podle těchto ustanovení se zákaz týče dělení důlní míry v ten způsob, že by jednotlivé části připadly různým osobám do vlastnictví. Toho tu není, ježto vlastnictví k celé dolové míře mělo přejíti jen na žalovanou. Že by služebnost nebyla možná pro neurčitost rozsahu oprávnění, není správné. Předmět jest určen dostatečně a o rozsahu výkonu oprávnění ze služebnosti není dosud spor a se zřetelem na ustanovení § 484 obč. zák. o rozsahu služebnosti by bylo rozhodovati, až by spor takový vznikl.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

Dovolací důvod nesprávného právního posouzení věci (§ 503 čís. 4 c. ř. s.), spatřuje dovolatelka jen v tom, že odvolací soud uznává žalovanou právě tak, jako první soud, povinnou, by podepsala spornou směnnou smlouvu, ač prý smlouva ta odporuje zákonu, ježto se podle ní má vložiti pro žalovanou vlastnické právo na hnědouhelné dolové pole »Josefi«, zapsané ve vložce čís. 99 horní knihy za současného vkladu služebnosti těžení uhlí pro žalobce k části tohoto dolového pole a zřízení takovéto služebnosti rubání uhlí není prý podle zákona přípustné. I když žalovaná nevznesla tuto námitku v první stolici, naopak uvedla, že i báňské hejtmanství stranám doporučilo, by směnu provedli ve formě služebnosti, jest se s ní přes to v oprávněném řízení zabýváti a právem proto se s ní obíral i odvolací soud, ježto, kdyby skutečně šlo o služebnost, jejíž zřízení zákon nepřipouští, domáhal by se žalobce na žalované již podle svého přednesu v první stolici podepsání smlouvy odporující zákonu, tedy smlouvy podle § 879 obč. zák. nicotné a nemohlo by býti vyhověno žalobní prosbě. Než dovolací soud nesdílí názor dovolatelky, že zřízení služebnosti rubání (těžení) uhlí v části dolového pole, které podle smlouvy směnné připadne žalované, ve prospěch žalobce, odporuje zákonu. Horní zákon sice nemluví o služebnosti rubání uhlí, nýbrž zná jen horní služebnosti uvedené v § 191 hor. zák., ale to nevadí, ježto podle § 2 hor. zák., pokud horní zákon nic neustanovuje, platí i o věcech horních občanský zákon. Jest proto zkoumati, zda podle občanského zákona jest zřízení ujednané služebnosti rubání uhlí možné. Občanský zákon sice nezná tuto služebnost, ale z toho nelze usuzovati, že zřízení takovéto služebnosti není přípustné, an výpočet služebností v občanském zákoně není výčetný. A tu správně poukazuje napadený rozsudek k tomu, že ujednaná služebnost rubání uhlí jest obdobného obsahu, jako služebnost uvedená v § 477 obč. zák. pod čís. 6.

Třebaže nejde o služebnost k pozemku, jde přece jen o služebnost k nemovité věci, ježto propůjčené dolové míry, tudíž i dolová pole (§ 34 hor. zák.) jsou podle § 109 hor. zák. nemovitým vlastnictvím a podle § 298 obč. zák. nemovitými věcmi, k nimž, jak již uvedeno, i horní zákon připouští zřízení služebnosti, takže není závady, by se i podle občanského zákona k dolovým polím nezřídila služebnost rubání uhlí, obdobná služebnosti uvedené v § 477 čís. 6 obč. zák. Jde o nepravidelnou služebnost k nemovité věci po rozumu § 479 obč. zák., která podle § 9 knihovního zákona a čl. I uv. zák. ke knih. zák. jest předmětem zápisu do horní knihy. Není proto závazek ke zřízení sporné služebnosti, který žalovaná převzala směnnou smlouvou, nicotný podle § 879 obč. zák. a nebrání mu ani ustanovení § 187 horn. zák., ježto za zachování horních zákonů při provozu díla zůstává proti horním úřadům zodpovědný vlastník dolového pole; zdráhá se proto žalovaná bezdůvodně podepsati smlouvu směnnou, dojednanou mezi stranami.

Čís. 11120.

Manžel nemá nárok na náhradu (§ 1327 obč. zák.) toho, co mu ušlo usmrcením manželky.

Nárok na náhradu nákladu na pomník přísluší, až když byl výdaj na pomník učiněn, nestačí, že pozůstalý hodlá postavit usmrcenému pomník.

(Rozh. ze dne 30. října 1931, Rv I 1311/30.)

Žalobcova manželka byla usmrcena při srážce povozu s vlakem. Žalobou proti státu o náhradu škody domáhal se žalobce kromě jiného placení měsíční renty 1000 Kč a zaplacení 10.000 Kč na pomník. Procesní soud první stolice žalobu co do těchto nároků zamítl. Odvolací soud k žalobcovu odvolání napadený rozsudek potvrdil, avšak co do zaplacení 10.000 Kč na pomník s dodatkem, že žaloba v tomto směru není odůvodněna jen pro tentokráte. Důvody: Nárok na měsíční rentu ani nárok na 10.000 Kč na pomník není odůvodněn podle zákona čís. 27/1869 ř. z. Podle § 1 tohoto zákona, bylo-li způsobeno tělesné poškození neb usmrcení člověka příhodou v dopravě železnice hnané parní silou, má se vždy za to, že se příhoda stala zaviněním podnikatelstva neb osob, jichž používá k výkonu provozu. Zavinění těchto osob má podnikatelstvo zastupovati jako své vlastní zavinění plněním náhrady podle §§ 1325 až 1327 obč. zák. Pojem příhody v dopravě zákon sám nevymezuje. Podle právní vědy a podle ustálené judikatury jest jí rozuměti úchylku od pravidelné dopravy. O takovou úchylku v souzeném případě šlo. Jest jí, že železniční závory na silničním přejezdu přes železniční trať zůstaly při posunování vagonů, zasahujícím na přejezd neuzavřeny, jakž se, což jest obecné známé a nepotřebuje důkazu, při pravidelné dopravě má státi. Nárok na rentu i nárok z důvodu zamýšleného postavení pomníku spadá pod ustanovení § 1327 obč. zák., podle něhož, vzejde-li z poranění smrt, musí býti nahrazeny